

Toelichting Bemestingsplan

Waarom deze toelichting?

Voor deelname aan derogatie is het verplicht om een bemestingsplan op te stellen. Deze verplichting is, samen met tal van eisen, opgenomen in de derogatiebeschikking van de Europese Commissie. Hieronder staan de voorwaarden waaraan het bemestingsplan moet voldoen.

Doel van het bemestingsplan

Het bemestingsplan heeft twee doelen:

- Bewust bemesten: het is van belang dat u een goede planning maakt van de inzet van dierlijke mest en het aanvullende gebruik van kunstmest en andere meststoffen, om deze zo goed mogelijk af te stemmen op de gewasbehoefte. Oftewel: zorgen voor een goede landbouwpraktijk.
- Voldoen aan gebruiksnormen: het is van belang dat u zich vooraf realiseert wat de gebruiksnormen betekenen voor de bemesting op uw bedrijf en voor de aan- en afvoer van dierlijke mest. Oftewel: vooraf zorgen dat uw plannen passen binnen de gebruiksnormen.

Het maken van een bemestingsplan is voor iedere landbouwer van belang. Maar bij een hoger gebruik van dierlijke mest is het extra belangrijk. Daarom is het verplicht voor bedrijven met derogatie.

Als ondernemer moet u in de eerste plaats een berekening maken van de voorgenomen bemesting, op basis van de landbouwkundige adviezen. Daarna moet u deze planning afzetten tegen de wettelijke gebruiksnormen. Daarmee kunt u bepalen of uw voorgenomen bemesting voldoet aan de gebruiksnormen. Overschrijdt u de gebruiksnormen, dan moet u het plan bijstellen. In veel gevallen zal blijken dat de landbouwkundige adviezen lager uitkomen dan de gebruiksnormen. Het is dan niet nodig de gebruiksnormen op te vullen. In andere gevallen zal blijken dat de landbouwkundige adviezen hoger uitkomen dan de gebruiksnormen. In dat geval kunt u tijdig uw bemesting aanpassen om overschrijding van de gebruiksnormen te voorkomen.

Het bemestingsplan is vooral een hulpmiddel voor de ondernemer. U mag het als ondernemer zelf opstellen of het door uw adviseur laten doen.

Het bemestingsplan hoeft u niet op te sturen, maar bewaart u vijf jaar in uw bedrijfsadministratie.

Twee berekeningen

In feite bestaat het bemestingsplan daarmee uit twee berekeningen:

- A. Een berekening van de voorgenomen bemesting per perceel, op basis van de gewasbehoefte. De gewasbehoefte wordt bepaald op grond van landbouwkundige adviezen. Ook de bodemanalyses van het bedrijf worden hierbij betrokken. De gewasbehoefte wordt gedekt met dierlijke mest van het bedrijf, aangevoerde dierlijke mest, andere organische meststoffen en kunstmest. Om te bepalen hoeveel mest u op uw eigen bedrijf produceert, mag u gebruik maken van uw eigen gegevens. En u berekent de werkzame stikstof uit toegepaste meststoffen met werkingscoëfficiënten die naar uw inzicht zo goed mogelijk passen bij de praktijk op uw bedrijf. Het gaat immers om een landbouwkundige berekening. U berekent de voorgenomen bemesting per perceel. Daarna telt u alles op voor een totaal gebruik op het hele bedrijf.
- B. Een berekening waarmee u toetst of de voorgenomen bemesting past binnen de gebruiksnormen voor dierlijke mest, stikstof en fosfaat, en of er voldoende mest wordt afgevoerd. Bij deze berekening moet u werken met de wettelijk vastgestelde normen en forfaits. Bijvoorbeeld met de wettelijk vastgestelde werkingscoëfficiënten voor de stikstofwerking van dierlijke mest. De toetsing aan de gebruiksnormen voert u alleen uit voor het hele bedrijf. Beide berekeningen worden hierna verder toegelicht.

Onderdelen van het bemestingsplan

Het bemestingsplan is vormvrij, maar het moet voldoen aan de bovengenoemde principes en in elk geval de volgende elementen bevatten:

A. Berekening van de voorgenomen bemesting

1. Het gemiddelde aantal dieren per diersoort in het kalenderjaar, onderverdeeld naar diercategorieën zoals deze zijn opgenomen in Tabel 4 Diergebonden normen. Het gaat hier om de werkelijk te houden dieren, niet om de hokcapaciteit.
2. Het huisvestingssysteem (per diercategorie): levert het drijfmest, vaste mest of een mix van beide?
3. Het volume van de mestopslagcapaciteit, onderscheiden naar opslag voor vaste mest (m³ of m²) en drijfmest (m³).
4. Een berekening van de productie van dierlijke mest, uitgedrukt in kg stikstof en fosfaat en uitgedrukt in m³ of m².
5. De geplande afvoer van dierlijke mest in kg stikstof en fosfaat, gedifferentieerd in drijfmest en vaste mest.
6. De geplande aanvoer van dierlijke mest in kg stikstof en fosfaat, gedifferentieerd in drijfmest en vaste mest.
7. Een schema dat aangeeft hoeveel hectare (beteelde oppervlakte) van welke gewassen op welke percelen wordt verbouwd, gekoppeld aan een kaart van de percelen (gewaspercelen, beteelde oppervlakte), zodanig dat een relatie tussen de percelen en het bemestingsplan gelegd kan worden. De kaart kan een schets of een kopie van het overzicht van uw percelen zijn. In het schema wordt ook aangegeven welke percelen grasland in het vorige of het lopende kalenderjaar zijn gescheurd of zullen worden gescheurd (d.w.z. van welke graslandpercelen de graszode is of wordt vernietigd).
8. Een overzicht van de in de afgelopen jaren uitgevoerde bodemanalyses en de in het lopende jaar uit te voeren bodemanalyses (bodemanalyses vanwege vierjaarlijkse bemonstering en vanwege het scheuren van grasland).
9. De bemestingsbehoefte (in kg stikstof en fosfaat) van de gewassen per perceel. Bij het bepalen van de bemestingsbehoefte moet u rekening houden met mineralisatie van organische stof, stikstofbinding, atmosferische depositie en voorraad minerale stikstof in de bodem. Dit kunt u het eenvoudigste doen door gebruik te maken van een regulier bemestingsadvies: de genoemde posten zijn daarin meegenomen. Bij het vaststellen van de bemestingsbehoefte moet u expliciet rekening houden met de resultaten van de uitgevoerde bodemanalyses (zie punt 8).

10. De voorgenomen dierlijke mestgift per perceel (kg stikstof en fosfaat per ha). Het gaat hier om de mest die een rol speelt bij de bemesting, dus veelal alleen de mest die vanuit de opslag wordt aangewend en niet de weidemest. Wat betreft stikstof moet daarbij ook de werkzame stikstof worden berekend. Daarvoor gebruikt u de werkingscoëfficiënt die volgens u het beste past bij de praktijk van uw bedrijf (type mest, aanwendingsmethode, aanwendingsstijdstip).
11. De voorgenomen gift van overige meststoffen per perceel (kg N en P₂O₅ per ha). Het gaat dan niet alleen om kunstmest, maar ook om andere organische meststoffen dan dierlijke mest (compost, zuiverings-slib, overige organische meststoffen). Per type organische meststoffen moet u, net als voor dierlijke mest, de werkzame stikstof berekenen.

B. Toetsing aan de gebruiksnormen voor dierlijke mest, stikstof en fosfaat

1. Berekening van het gebruik volgens wettelijke regels. De totale hoeveelheid meststoffen die uw bedrijf gebruikt volgens de voorgenomen bemesting (berekend onder A), vertaalt u met behulp van de wettelijke rekenregels naar een 'totaal gebruik wettelijk berekend'. Veel getallen worden daarmee niet anders. Belangrijke verschillen zitten op twee punten:
 - Onder A mag u zelf de methode bepalen voor het berekenen van de mestproductie. Maar voor de wettelijke berekening, onder B, moet u in principe gebruik maken van de wettelijk bepaalde methode. Voor graasdieren vermenigvuldigt u het gemiddeld aantal dieren (zie onder punt A.1) met de excretieforfaits per diercategorie. De excretieforfaits zijn te vinden in Tabel 4 Diergebonden normen. Voor de eventueel op het bedrijf aanwezige staldieren berekent u de stikstof- en fosfaatproductie met behulp van de stalbalans. Maakt u gebruik van de Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee? Gebruik dan deze gegevens.
 - Een belangrijk verschil is verder dat u onder B de werkzame stikstof uit dierlijke mest en andere organische meststoffen berekent met gebruik van de wettelijk vastgestelde werkingscoëfficiënten. Voor graasdierbedrijven is deze coëfficiënt een gewogen gemiddelde van de benutting uit weidemest en de benutting van mest uit de opslag.
2. Gebruiksruimte volgens het gebruiksnormenstelsel. Op basis van de areaalgegevens en de wettelijke normen wordt de gebruiksruimte voor dierlijke mest, stikstof en fosfaat berekend.
3. Toetsing. De uiteindelijke vergelijking tussen gebruik (B.1) en gebruiksruimte (B.2), waaruit blijkt of het gebruik past binnen de gebruiksnormen. Blijkt dat het gebruik niet past binnen de gebruiksnormen, dan moet u de voorgenomen bemesting (onder A) aanpassen.

Wijzigingen ten opzichte van het bemestingsplan

Als het bemestingsplan wijzigt, moet u dit binnen 7 dagen doorvoeren in het bemestingsplan, óf als bijlage toevoegen aan het bemestingsplan. Het gaat hier vooral om die wijzigingen die invloed hebben op het toe te passen bemestingsadvies of op de relatie tussen bemesting en de gebruiksnormen. Deze wijzigingen moet u doorrekenen, inclusief een berekening of de bemesting nog steeds past binnen de gebruiksnormen.